

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25629/2023
19.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Бајић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обоје из ..., чији је пуномоћник Мирјана Алексић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог ББ, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године, у седници одржаној 19.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године, у делу става трећег изреке којим је одбијена као неоснована жалба туженог туженог ББ и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П 1582/18 од 05.12.2019. године у ставу првом изреке, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог ББ изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године у делу става трећег изреке којим је одбијена као неоснована жалба туженог туженог ББ и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П 1582/18 од 05.12.2019. године у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године у преиначеном делу (став први изреке) и одлука о трошковима поступка у делу става трећег и у ставу четвртог изреке и у укинутим деловима предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Основног суда у Панчеву П 1582/18 од 05.12.2019. године у делу става другог изреке тако што је обавезан тужени ББ да тужиоцу на име дуга исплати износ од 13.846,38 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 02.05.2011. до 24.12.2012. године и законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од 25.12.2012. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан

исплате; ставом другим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П 1582/18 од 05.12.2019. године у преосталом делу става другог изреке као и у ставовима трећем и петом изреке; ставом трећим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог ББ и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П 1582/18 од 05.12.2019. године у ставовима првом и четвртм изреке; ставом четвртим изреке одбијени су као неосновани захтеву тужиоца и туженог ББ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени ББ је преко пуномоћника благовремено изјавио ревизију на основу члана 404. Закона о парничном поступку на став трећи изреке другостепене пресуде у односу на главну ствар и ревизију са позивом на члан 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку на преиначавајући део у ставу првом изреке другостепене пресуде и на одлуку о трошковима парничног поступка, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни суд у већу од пет судија (став 2.).

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији туженог ББ, као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. ЗПП. Имајући у виду врсту спора и садржину тражене судске заштите, начин пресуђења и разлоге које су нижестепени судови дали за своју одлуку, у конкретном случају не постоји потреба за разматрањем правних питања од општих интереса, односно правних питања у интересу равноправности грађана, уједначавање судске праксе ни новог тумачења права. У конкретном случају одлука о основаности тужбеног захтева и примена материјалног права зависе од утврђеног чињеничног стања у сваком конкретном случају. Из наведеног разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. ЗПП Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, а вредност предмета спора побијаног дела у износу од 10.114,64 евра, очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, због чега ревизија није дозвољена применом члана 403. став 3. ЗПП, па је одлучено као у ставу другом изреке применом члана 413. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду против дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2299/20 од 05.12.2022. године којим је преиначена првостепена пресуда, у

смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) а у вези чл. 403. став 2. тачка 3. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

Према чињеничном стању утврђеном на расправи пред другостепеним судом, тужилац је законски наследник сада пок. ГГ (преминуо ...2008. године) и ДД (преминуле ...2006. године). Уговором о уступању обвезница са девизне штедње од 08.04.2003. године ГГ и ДД су даваоци обвезница, а прималац обвезница је тужени ББ. Уговорне стране су се споразумеле да ГГ уступа износ од 22.743 евра код Националне банке, а ДД уступа износ од 15.740 евра код „Континентал банке“, посредовање „Ексим банке“ у куповини и продаји обвезница штедње. Тужени ББ суму од 38.483,00 евра ће користити у обртним радњама код своје фирме до 01.07.2004. године а позајмицу ће вратити ГГ и ДД у износу од 80 % од суме од 38.483,00 евра. Прималац средстава као гаранцију ставља у залог стан у улици ... бр. .. на ... спрату у случају да не врати или не жели да врати поменути суму. У случају смрти или незгоде наследници преузимају обавезу у испуњавању враћања дуга. Уговор је потписан од стране ГГ, ДД и туженог ББ. Након тога, наведене странке су закључиле више међусобних споразума (30.08.2007., 17.12.2007., 27.12.2007.) којима су утврдили динамику исплате дуга, пролонгирали рок враћања истог и ради обезбеђења зајма договорили да ће тужени извршити забележбу заложног права на свом стану у улици ... бр. .. „Ексим банка“ је посредовала у куповни и продаји обвезница штедње па је 15.04.2003. године извршила продају ХОВ обвезница укупне номиналне вредности 22.743,00 евра по тржишној вредности за износ од 9.374,10 евра за ГГ, док је за ДД 23.04.2003. године извршила продају ХОВ обвезница укупне номиналне вредности од 15.740 евра по тржишној вредности за укупно 6.453,00 евра. Добијени износ од продаје ХОВ обвезница дали су туженом ББ ради улагања обртна средства његове фирме „Лакрима“. Вештачењем је утврђено да је ББ сада покојном ГГ дана 14.12.2008. године исплатио износ од 5.000 евра а тужиоцу укупно 69.000,00 динара, до дана вештачења по основу уговора о уступању обвезница са девизне штедње и вратио укупно 5.712,49 евра.

На основу утврђеног чињеничног стања, након расправе одржане пред другостепеним судом, другостепени суд је закључио да је полазни основ у конкретном случају уговор о уступању обвезница са девизне штедње од 08.04.2003. године, који је закључен на обострану корист странака, јер ГГ и ДД, правни претходници тужиоца нису номинално добили износ старе девизне штедње (38.483,00 евра укупно), већ мањи износ продајом ХОВ обвезница (15.827,10 евра укупно), па су са туженим ББ постигли договор, да без обзира што је он од њих примио износ од 15.827,10 евра да им врати износ од 30.786,40 евра (80 % од 38.483,00 евра) чиме би им платио разлику до пуног износа старе девизне штедње, а туженом ББ је новац био потребан ради улагања у обртна средства своје фирме, очекујући профит; исти су били у пријатељским односима, а покојни ГГ је ангажован као преводилац у фирми туженог ББ и био је упознат са добрим пословањем његове фирме. Међутим, другостепени суд закључује да се не ради о уговору о уступању обвезница, а не ради се ни о класичном уговору о зајму, већ је реч о неименованом уговору сходно члану 26. ЗОО, због чега од износа који је тужени ББ требало да врати 30.786,40 евра (80 % од 38.483,00 евра), вратио је 5.712,49 евра, па је остао дуг од још 25.073,91 евро. Међутим, тужилац је прецизираним тужбеним захтевом тражио износ од 29.673,51 евро, па када се од тог износа одбије износ враћених 5.712,49 евра добија се износ од 23.961,02 евра. Како је првостепеном пресудом тужени ББ обавезан да врати износ од 10.114,64 евра (укупно

добијени износ 15.827,10 умањен за враћених 5.712,49 евра), то је по ставу другостепеног суда тужени ББ остао дужан још 13.846,38 евра са припадајућом каматом од 02.05.2011. године до исплате, све сходно члану 295. став 1. и члану 395. ЗОО, па је одлучио као у побијаном првом ставу изреке.

Такав закључак и правни став другостепеног суда Врховни суд не прихвата.

По оцени Врховног суда, основани су ревизијски наводи да је због погрешне примене материјалног права од стране другостепеног суда чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана („Службени лист СРЈ“ бр. 36/2002), важећег у време закључења уговора од 08.04.2003. године, била је поред осталог, прописана динамика извршења обавеза према девизним штедишама, начин регулисања јавног дуга СРЈ – обвезнице (које су сходно члану 5. став 3. преносиве и могу се куповати и продавати на финансијској берзи за девизе сходно члану 10. став 2.), као и када се обвезнице из члана 5. могу пре доспећа користити – члан 11, 12, 13. и 14. тог закона.

Одредбом члана 557. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Према члану 562. истог закона зајмопримац је дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета (став 1.).

Другостепени суд је заузео правни став да у конкретном случају није реч ни о уговору о уступању обвезница са девизне штедње (иако је то полазна основа за тај суд), нити је у питању уговор о зајму по члану 557. ЗОО, већ је реч о неименованом уговору у смислу члана 26. ЗОО, којим је прописано да је уговор закључен када су се уговорне стране сагласиле о битним састојцима уговора, а предметни уговор, по ставу тог суда, закључен је на обострану корист уговарача, јер је износ (15.827,10 евра) који је тужени ББ добио требало да уложи у обртна средства своје фирме, очекујући профит, док је интерес, дакле побуда за закључење уговора ГГ и ДД био да добију разлику од подигнутог износа са старе девизне штедње (15.827,10 евра) до 80 % од девизне штедње коју су имали (30.786,40 евра), коју би им исплатио ББ.

При заузимању таквог правног става другостепени суд није утврдио да ли је предмет обавезе могућ и допуштен при закључењу предметног уговора, сходно члану 46. став 2. ЗОО, ни да ли уговорне стране имају допуштен основ за закључење истог сходно члану 51. ЗОО, не ценећи ни испуњеност услова за примену члана 52. ЗОО (којим је прописано да ако основ не постоји или је недопуштен уговор је ништав), и члана 103. став 1. ЗОО (којим је прописано да уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав је ако циљ повређеног права не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго). Код чињенице да је уговор о уступању обвезница са девизне штедње закључен 08.04.2003. године, а да је „Ексим банка“ за ГГ 15.04.2003. године извршила продају ХОВ обвезница, а за ДД 23.04.2003. године, другостепени суд није утврдио да ли је тај уговор могао након продаје обвезница да произведе било какво правно дејство и

послужи као основ за предметни дуг о коме је другостепени суд одлучио у ставу првом изреке побијане пресуде.

На основу изложеног другостепена пресуда је укинута у побијаном преиначујућем ставу првом изреке.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер иста зависи од коначног исхода парнице.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по изнетим примедбама овог суда, употпуниће чињенично стање, након чега ће правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку, водећи рачуна и о осталим ревизијским наводима.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу трећем изреке решења применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**